

Рецензенти:

Білаш Сергій Михайлович – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри анатомії з клінічною анатомією та оперативною хірургією Полтавського державного медичного університету.

Писаренко Павло Вікторович – доктор сільськогосподарських наук, професор, завідувач кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля Полтавського державного аграрного університету.

Теоретичні та прикладні аспекти вивчення, збереження та ТЗЗ збагачення фіторізноманіття у науково-дослідних установах та навчальних закладах України (присвячена 10-річчю заснування Хорольського ботанічного саду) : матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (м.Хорол, 12 жовтня 2023 р.). – Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023. – ___ с.

Вміщені матеріали фундаментального дослідження фіторізноманіття, заходів щодо його збереження та збагачення у науково-дослідних установах та навчальних закладах України. Для науковців різних профілів, біологів, екологів, фахівців заповідної справи, викладачів, учителів, аграріїв, аспірантів, магістрантів, студентів.

УДК 574.1(477)(062)

Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, правильність фактів та посилань несуть автори статей.

© Авторський колектив, 2023

©ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2023

ЗМІСТ

ХОРОЛЬСЬКОМУ БОТАНІЧНОМУ САДУ 10 РОКІВ: АЛГОРИТМ ТА ХРОНОЛОГІЯ СТВОРЕННЯ. СУЧАСНИЙ СТАН КОЛЕКЦІЙ

Красовський В.В., Черняк Т.В. 7

ІНТРОДУКЦІЯ КУЛЬТУРНИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН НА СЕЛИТЕБНІЙ ТЕРИТОРІЇ ПОЛТАВЩИНИ

Антонець М.О., Антонець О.А. 17

ІНТРОДУКЦІЯ ЛИСТОПАДНИХ МАГНОЛІЙ У КОЛЕКЦІЇ ДЕНДРОФЛОРИ КРИВОРУДСЬКОГО ДЕНДРОПАРКУ

Бабарика В. Г. 22

ПРИРОДНЕ ВІДНОВЛЕННЯ ЧИСЕЛЬНОСТІ ДЕРЕВНИХ ТА КУЩОВИХ ПОРІД ДЕНДРОПАРКУ "УСТИМІВСЬКИЙ"

Білик О.М., Харченко Ю.В. 25

ВПЛИВ ІНВАЗІЙНИХ ВИДІВ РОСЛИН НА БІОРІЗНОМАНІТТЯ

Бондар К.О., Місецька Л.О., Місецький А.С., Волошина Н.О......27

ОНТОМОРФОГЕНЕЗ РОСЛИН РОДУ *PHYSALIS* L. ЗА УМОВ ІНТРОДУКЦІЇ В НБС ІМЕНІ М.М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ

Бондарчук О.П., Рахметов Д.Б. 30

МОРФОЛОГІЧНІ ОЗНАКИ ГЕНЕРАТИВНИХ ОСОБИН *DELOSPERMA FLORIBUNDUM* L. *BOLUS* В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНОГО ДЕНДРОЛОГІЧНОГО ПАРКУ «СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ

Бурмістрова Н. О., Ковальчук Т. Д., Діденко І. П. 32

ДЕЯКІ ОСОБЛИВОСТІ ІНТРОДУКЦІЇ *ECHINACEA PURPUREA* (L.) MOENCH У КРИВОРІЗЬКИЙ БОТАНІЧНИЙ САД

Василенко О.В. 34

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАТУСУ ДІЛЯНКИ ПРИРОДИ ДЕНДРОЛОГІЧНОГО
ПАРКУ МІСЦЕВОГО ЗНАЧЕННЯ «ЮННАТІВСЬКИЙ»

Вербіцький В.В......37

ЗАГРОЗИ ДЛЯ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ЛІСОВИХ БІОЦЕНОЗІВ ВІД ЗРОСТАННЯ
ЧИСЕЛЬНОСТІ *SUS SCROFA*

Волошин О.Г., Карпенко Ю.О., Волошина Н.О. 41

УГРУПОВАННЯ АСОЦІАЦІЇ *PYLAISETUM POLYANTAE FElf.* 1941 ЯК
БІОІНДИКАТОР АНТРОПІЧНОГО НАВАНТАЖЕННЯ В УРБОЕКОСИСТЕМАХ

Гапон С.В., Фельбаба-Клушина Л.М., Гапон Ю.В. 43

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА – НОВИЙ КРОК У
РОЗБУДОВІ МІСТА

Шевчук С.М., Гапон С.В., Нагорна С.В., Чувтило В.В., Куришко Р.В. 46

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ БОТАНІЧНИХ КОЛЕКЦІЙ

Глуценко Л.А., Шевченко Т.Л. 48

ПОСТАСЕПТИЧНА АДАПТАЦІЯ *BLETILLA STRIATA* (ORCHIDACEAE) В УМОВАХ
ВІДКРИТОГО ҐРУНТУ

*Гнатюк А. М., Андрущенко О. Л., Гапоненко М. Б., Рахметов Д. Б., Листван К. В.,
Овчаренко О.О.* 51

АЛГОРИТМ РЕАЛІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ «МАЙСТЕРНЯ» В НАВЧАННІ ПРИРОДНИЧИХ
ПРЕДМЕТІВ

Грицай Н. Б., Дяченко-Богун М. М. 53

МЕТОД STORYTELLING В ОСВІТІ

Грицай Н. Б., Поляк С.І. 55

ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ УЧНІВ БЕРЕЗІВСЬКОЇ ГІМНАЗІЇ
НАТАЛИНСЬКОЇ СІЛЬСЬКОЇ РАДИ КРАСНОГРАДСЬКОГО РАЙОНУ ХАРКІВСЬКОЇ
ОБЛАСТІ

Даценко Я.В. 58

СТІЙКІСТЬ ПОЛІАНТОВИХ ТРОЯНД ПРОТИ ЗБУДНИКІВ ЗАХВОРЮВАНЬ

Дениско І. Л. 59

АНТИБАКТЕРІАЛЬНА ДІЯ ФІТОНЦИДІВ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН

Дерев'янка Т.В. 62

COLCHICUM AUTUMNALE L. У НАЦІОНАЛЬНОМУ ДЕНДРОЛОГІЧНОМУ ПАРКУ
«СОФІЇВКА» НАН УКРАЇНИ

Джус Л. Л., Чеканов М. М., Фабрика М. Р. 64

РОДИНА *ORCHIDACEAE* У ФЛОРИ НПП «НИЖНЬОДНІПРОВСЬКИЙ»

Дзеркаль В. М., Давидова А. О. 66

ТЕХНОЛОГІЯ «ПЕРЕВЕРНУТОГО НАВЧАННЯ» НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ ТА ОСНОВ
ЗДОРОВ'Я

Дубінець В. М., Грицай Н. Б. 69

ВАЖЛИВІСТЬ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ В КОНТЕКСТІ
ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ У ЛЮДЕЙ В УМОВАХ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

*Дубінін С.І., Гриньова М.В., Дяченко-Богун М.М., Новописьменний С.А., Плужнікова Т.В.,
Гомля Л.М., Закалюжний В.М.* 71

СПІВПРАЦЯ БОТАНІЧНИХ САДІВ ТА ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ ЯК
ПЕРСПЕКТИВНИЙ НАПРЯМ РОЗВИТКУ БІОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Дяченко-Богун М.М., Гомля Л.М. 73

БОТАНІЧНА, ГОСПОДАРСЬКО-БІОЛОГІЧНА, ТОВАРОЗНАВЧА ТА КУЛІНАРНА
КЛАСИФІКАЦІЯ СТРАСТОЦВІТУ М'ЯСО-ЧЕРВОНОГО (*PASSIFLORA INCARNATA* L.)

<i>Єгоркіна С. О.</i>	76
ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ ЛУК РОМЕНСЬКО-ПОЛТАВСЬКОГО ГЕОБОТАНІЧНОГО ОКРУГУ	
<i>Жук М. В., Гапон С. В.</i>	78
TYPOLOGICAL ASPECTS AND ASYMMETRY CONTRIBUTION IN HEALTHY LIFE STYLE MAINTAINING	
<i>Zhukova M., Tkachenko O., Ettahiri W.</i>	81
ОСОБЛИВОСТІ МОРФОГЕНЕЗУ ВЕГЕТАТИВНОЇ СФЕРИ ВИДІВ РОДИНИ CRASSULACEAE J. ST.-NIL. В УМОВАХ СТЕПОВОЇ ЗОНИ УКРАЇНИ	
<i>Зубровська О. М.</i>	83
ОСНОВНІ ПРИЧИНИ ВИПАДКІВ МАЛОРЕЗУЛЬТАТИВНОЇ БОРОТЬБИ ІЗ ЗАСЕЛЕННЯМ ДЕРЕВ ОМЕЛОЮ	
<i>Івченко А.І.</i>	85
ІНТРОДУКЦІЯ ТА ПІДВИЩЕННЯ АДАПТАЦІЇ РОСЛИН ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	
<i>Ігнатенко К.С., Шило Л. О., Ярмоленко І. І., Зубенок К. І.</i>	88
ФЕНОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДЕНДРОСОЗОФІТІВ ДЕНДРОПАРКУ «ОЛЕКСАНДРІЯ» У ЗВ'ЯЗКУ З РЕГІОНАЛЬНИМИ ЗМІНАМИ КЛІМАТУ	
<i>Калашнікова Л.В.</i>	90
ІНВАЗІЙНІ ВИДИ СУДИННИХ РОСЛИН У ФЛОРІ РЕГІОНАЛЬНОГО ЛАНДШАФТНОГО ПАРКУ «ЯЛІВЩИНА»	
<i>Карпенко Ю.О.,Свердлов В.О.</i>	92
ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ ПРО ПРИРОДНІ І ШТУЧНІ ЕКОСИСТЕМИ У ЗДОБУВАЧІВ ЗАКЛАДІВ ФАХОВОЇ ПЕРЕДВИЩОЇ ОСВІТИ (З ДОСВІДУ РОБОТИ)	
<i>Кикоть Л.М.</i>	95

ДЕКОРАТИВНІ РОСЛИНИ ВОДНОЇ ФЛОРИ м. ПОЛТАВИ ТА ОКОЛИЦЬ

Клепець О.В. 97

ПІДБІР РОСЛИН ДЛЯ ТІНЬОВОГО ЕКОЛОГІЧНОГО САДУ В МІСТІ

Клименко А.В. 99

ВОЛОГОЛЮБНІ ВИДИ РОСЛИН НА ТЕРИТОРІЇ КАРПАТСЬКОГО БІОСФЕРНОГО ЗАПОВІДНИКА

Козурак А.В., Антосяк Т.М., Волощук М.І. 102

ФЛОРИСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІЇ ХОРОЛЬСЬКОГО БОТАНІЧНОГО САДУ (Полтавська область)

Коломійчук В. В., Шиндер О. І. 104

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ ПРИ ВИВЧЕННІ БІОЛОГІЇ В СТАРШІЙ ШКОЛІ

Коритько І.В., Новописьменний С. А. 112

ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ФІТОІНДИКАЦІЇ ДЛЯ ОЦІНКИ ЕКОЛОГІЧНОГО СТАНУ УРБАНІЗОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ

Лимар Н. О. 119

КРЕМЕНЕЦЬКИЙ БОТАНІЧНИЙ САД ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ОЛЬФАКТОРНОГО СПРИЙНЯТТЯ

Ліснічук А.М. 122

ГІБІСКУС СІРІЙСЬКИЙ В КОМПОЗИЦІЯХ ПАРКУ КОРСУНЬ-ШЕВЧЕНКІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ІСТОРИКО-КУЛЬТУРНОГО ЗАПОВІДНИКА

Лоєнко К.М. 125

ФІТОТОКСИЧНІСТЬ ІОНІВ ВАЖКИХ МЕТАЛІВ ТА АДАПТАЦІЯ РОСЛИН ДО ЇХ НАДЛИШКОВОГО ВМІСТУ

Лисенко О.І. 127

СУЧАСНИЙ СТАН ВИКОРИСТАННЯ БІОІНДИКАЦІЙНИХ МЕТОДІВ ДЛЯ ВОДНИХ
ЕКОСИСТЕМ

Любчиков Р. Є. 129

ІНТРОДУКЦІЙНІ ОСОБЛИВОСТІ *CARLINA ONOPORDIFOLIA* BESSER EX SZAFER,
KULCZ. & PAWL. НА ПІВДЕННОМУ ПОДІЛЛІ

Марківська Л.В. 131

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Масовець Д. Б. 134

ГОСПОДАРСЬКЕ ЗНАЧЕННЯ ТА СОЗОЛОГІЧНА ЦІННІСТЬ ФЛОРИ БАСЕЙНУ РІЧКИ
ЩАУЛ

Москалюк Б. І., Мелеш Є. А. 136

СУЧАСНИЙ СТАН, СТРАТЕГІЯ ВИВЧЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ РОСЛИН РОДУ
CLEMATIS L. В НАЦІОНАЛЬНОМУ ДЕНДРОЛОГІЧНОМУ ПАРКУ "СОФІЇВКА" НАН
УКРАЇНИ

*Музика Г. І., Гончар Н. О., Вегера Л.В., Пономаренко В. О., Коваль М. М.,
Коджебаши А. П.* 138

НЕФОРМАЛЬНА ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНА ОСВІТА НА ТЕРИТОРІЯХ ПРИРОДНО-
ЗАПОВІДНИХ ОБ'ЄКТІВ

Наливайко А.Є. 141

НАКОПИЧЕННЯ НІТРАТІВ У РОСЛИННІЙ ПРОДУКЦІЇ ТА ПЕРСПЕКТИВИ МІНІМІЗАЦІЇ
РИЗИКІВ ПРИ ЇЇ ВЖИВАННІ

Новохацька В.Р., Кустовська А.В. 143

ВИДОВЕ РІЗНОМАНІТТЯ РОДУ *TILIA* L. М. ПОЛТАВА

Орловський О.В. 146

ПЕРСПЕКТИВИ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ РІДКІСНИХ РОСЛИН ПРИРОДНОЇ
ФЛОРИ УКРАЇНИ В ЛАНДШАФТНОМУ ДИЗАЙНІ

Перебойчук О.П. 148

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОГО СВІТОРОЗУМІННЯ

Половинка Д.С. 151

БІОРІЗНОМАНІТТЯ: ПРОБЛЕМИ ЗБЕРЕЖЕННЯ

Половинка Д.С. 153

ФІТОСАНІТАРНІ РИЗИКИ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ЛІЛІЙ В ОЗЕЛЕНЕННІ

Поспєлова Г. Д., Поспєлов С. В., Онїпко В. В., Нечипоренко Н. І. 154

СУЧАСНИЙ СТАН ДЕНДРОФЛОРИ ПАРКІВ–ПАМ'ЯТОК САДОВО–ПАРКОВОГО МИСТЕЦТВА ЛІВОБЕРЕЖНОГО ПОЛІССЯ ТА ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДІВ ДИСТАНЦІЙНОГО ЗОНДУВАННЯ ЗЕМЛІ ДЛЯ ВИЗНАЧЕННЯ ІНТЕНСИВНОСТІ РОСЛИННОГО ПОКРИВУ

Потоцька С.О., Дробишева К.Д. 157

ПРОБЛЕМАТИКА ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ З ХІМІЇ

Поцяпун В.В., Криворучко А.В. 160

PRUNUS LAUROCERASUS L. В УМОВАХ НДП 'СОФІЇВКА' НАН УКРАЇНИ

Почка О. В., Колдар Л. А......162

АНАЛІЗ ГІДРОХІМІЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ДІЛЯНКИ РІЧКИ ДНІПРО У МЕЖАХ КРЕМЕНЧУЦЬКОГО ВОДОСХОВИЩА ПОБЛИЗУ М. ЧЕРКАСИ

Присяжнюк Н.М., Панченко Т.В., Нагорнюк О.М., Федорук Ю.В. 165

ЖОРСТКОВОДНІ ДЖЕРЕЛА «СОЙМИ» (МІЖГІРСЬКА УЛОГОВИНА, УКРАЇНСЬКІ КАРПАТИ): ІСТОРІЯ, СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРИРОДООХОРОННЕ ЗНАЧЕННЯ

Рагуліна М.Є., Орлов О.Л., Гоблик К.М., Борняк У.І......168

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ІНТРОДУКОВАНИХ ТРАВ'ЯНИХ РОСЛИН В УМОВАХ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН

Рахметов Д.Б. 171

ОСОБЛИВОСТІ ОНТОМОРФОГЕНЕЗУ РОСЛИН РІЗНИХ ГЕНОТИПІВ *CICER ARIETINUM* L. ЗА УМОВ ІНТРОДУКЦІЇ В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Рахметов Д.Б., Бондарчук О.П., Рахметова С.О., Хаджаматова К.В......174

АКТУАЛІЗАЦІЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Реута А.В., Дерябіна І.О., Рокотянська В. О. 176

ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ У ШКОЛІ

Рій А. В. 178

ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОГО СВІТОГЛЯДУ.

Рокотянська В. О. 180

ПІДСУМКИ ІНТРОДУКЦІЇ ВИТКИХ ТРОЯНД В ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ

Рубцова О.Л., Чижанькова В.І. 181

СПОЖИВЧІ ТА ЛІКУВАЛЬНІ ВЛАСТИВОСТІ ФІСТАШКИ СПРАВЖНЬОЇ (*PISTACIA VERA* L.)

Рудик А.В. 183

ЕКОЛОГО-ПРОСВІТНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ КАФЕДРИ БОТАНІКИ, ЕКОЛОГІЇ ТА МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ БІОЛОГІЇ ФАКУЛЬТЕТУ ПРИРОДНИЧИХ НАУК ТА МЕНЕДЖМЕНТУ ПНПУ ІМЕНІ В. Г. КОРОЛЕНКА – ОСНОВА РОЗВИТКУ ЕКОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СЕРЕД СТУДЕНТІВ ТА МЕШКАНЦІВ ПОЛТАВИ

Сагайдак В. Р. 186

МЕТОДИКИ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ

Сайбекова Ю. С. 188

ЕФЕКТИВНІСТЬ ІНФОРМАТИВНИХ ЗАХОДІВ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ЗАХВОРИЮВАНOSTI НА ФЛЮОРОЗ	
<i>Сайбекова Ю. С., Шкура Т. В.</i>	190
ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ БІОЛОГІЇ	
<i>Сухомлин А. П.</i>	192
ІСТОРІЯ ІНТРОДУКЦІЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ РОДУ <i>PINUS</i> L. В УМОВАХ ТРОСТЯНЕЦЬКОГО ПАРКОВОГО КОМПЛЕКСУ	
<i>Тарабун М.О.</i>	194
АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЕКОЛОГО-ВАЛЕОЛОГІЧНОГО ВИХОВАННЯ У ВІТЧИЗНЯНИХ ШКІЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ	
<i>Телебіна В.Г.</i>	195
DEAD WOOD IN GREEN ZONES AND THEIR FORESTED AREAS	
<i>Тymoshenko L.M., Tymoshenko O.M.</i>	198
ЕКОЛОГІЧНА МІНЛИВІСТЬ ЖИРНОКИСЛОТНОГО СКЛАДУ ОЛІЇ У ЛІНІЙ КУКУРУДЗИ – НОСІЇВ РІЗНИХ ЕНДОСПЕРМОВИХ МУТАЦІЙ	
<i>Тимчук Д.С., Харченко Л.Я., Тимчук Н.Ф.</i>	199
ХВОЙНІ ДЕРЕВА В ЗЕЛЕНИХ НАСАДЖЕННЯХ ПАРКУ «ШАХТАРСЬКИЙ» М. КРИВИЙ РІГ	
<i>Федорчак Е. Р., Махорт Д.С.</i>	201
ВИКОРИСТАННЯ ДЕРЕВНИХ РОСЛИН З ЛІКАРСЬКИМИ ВЛАСТИВОСТЯМИ У ВІДНОВЛЕННІ ТА РЕКОНСТРУКЦІЇ ПОЛЕЗАХИСНИХ ЛІСОНАСАДЖЕНЬ	
<i>Федько Р.М.</i>	203
АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ БІОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ: СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА УРОКАХ З ПРИРОДНИЧИХ НАУК (БІОЛОГІЇ)	
<i>Хаміна А.В.</i>	206

«ЛІСИСТІТЬ ДОЛИНИ РІЧКИ ВОРСКЛА У МЕЖАХ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ» <i>Хмелевський Д. О.</i>	208
НОВІ ІНТРОДУЦЕНТИ У КОЛЕКЦІЇ ДЕКОРАТИВНИХ ТРАВ НАЦІОНАЛЬНОГО БОТАНІЧНОГО САДУ ІМЕНІ М. М. ГРИШКА НАН УКРАЇНИ <i>Щербакова Т. О.</i>	210
БІОМЕТРИЧНІ ПОКАЗНИКИ ЛИСТКІВ <i>BERBERIS THUNBERGII</i> DC. ТА ЙОГО КУЛЬТИВАРІВ <i>Юхименко Ю. С., Шкута С. І.</i>	212
<i>НАШІ АВТОРИ</i>	215

ПІДГОТОВКА ФАХІВЦІВ САДОВО-ПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА – НОВИЙ КРОК У РОЗБУДОВІ МІСТА

Шевчук С.М., доктор географічних наук, професор

Гапон С.В., доктор біологічних наук, професор

Нагорна С.В., кандидат сільськогосподарських наук, доцент

Чувпило В.В., кандидат наук з державного управління, доцент

Куришко Р.В., старший викладач

Полтавський державний аграрний університет

Полтава – адміністративний центр Полтавської області по праву вважалася одним з найзеленіших міст України. Парки і сквери, бульвари і газони, водоохоронні та санітарні насадження вздовж залізниці – все це створює зелений каркас міста. Його доповнюють також залишки природніх лісів (Гришкин ліс – мікрорайон Половки, Шведський ліс – Полтавський міський парк), лісові масиви в околицях сіл Розсошенці, Патлаївка, Копили та ін.

Але в останні роки зелені насадження міста зазнають певних містобудівних змін в бік зниження їхніх площ. Так, реконструйовано студентський парк по вул. Європейській із заміною дорослих дерев, знищено лісонасадження по вул. Шолом-Алейхема. Недостатньою є кількість квітників та потребує покращення їхня якість. Мало уваги приділяється газонам – несвоєчасне викошування трави, значна частка бур'янів у їхньому складі та ін. Незважаючи на те, що містобудівні установи приділять певну увагу зеленим насадженням міста, все ж відчувається недостача кваліфікованих фахівців садово-паркового напрямку. Адже сучасне сьогодення вносить власні корективи в процеси містобудування, вимагає нових європейських підходів до планування та створення міських зелених насаджень, розширення асортименту квітково-декоративних культур, створення нових типів квітників та газонів.

З цією метою у Полтавському державному аграрному університеті розпочато підготовку фахівців – здобувачів вищої освіти за першим бакалаврським рівнем за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство на основі освоєння освітньо-професійної програми «Садово-паркове господарство» в галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство. Адже підготовлені кваліфіковані кадри зможуть забезпечити в майбутньому потреби озеленення міста.

Метою даної освітньої програми є підготовка фахівців, здатних вирішувати виробничі питання вирощування квітково-декоративних рослин, проєктувати, створювати та експлуатувати компоненти рослинних угруповань і інженерно-технічне обладнання в об'єктах садово-паркового господарства. Вона має прикладний характер та забезпечуватиме

реалізацію наукових та соціально-економічних принципів, покладених в основу садово-паркового господарства, сприятиме застосуванню теоретичних знань для вирішення його практичних проблем, готуватиме такого фахівця, який буде здатним проектувати, створювати та доглядати зелені насадження соціоекосистем, в тому числі і урбоекосистем, підбирати та постійно розширювати асортимент квітко-декоративних культур. Особливістю та унікальністю програми є її практична спрямованість та здатність підготовлених фахівців працювати не тільки в сфері містобудування, а й у низці наукових та науково-просвітницьких установ: ботанічних садах, національних природних парках, регіональних ландшафтних парках, установах, які займаються чи є дотичними до озеленення населених пунктів.

Освітньо-професійна програма розроблена компетентними фахівцями – викладачами ПДАУ із залученням професіоналів-практиків та відповідає запитам регіонального та загального рівня. Вона містить 240 кредитів навчального матеріалу, включає значний обсяг практичної підготовки, а саме має комплекс практик, які покликані забезпечити не тільки засвоєння та поглиблення знань здобувачів, але й набуття ними практичних вмінь та навичок і застосування набутих знань у житті. Цьому сприятиме чітко відокремлена система загальних та фахових компетентностей, а також система програмованих результатів навчання, які обумовлені Державним стандартом. Підготовлені фахівці по закінченню навчання отримують диплом бакалавра та кваліфікацію бакалавр з садово-паркового господарства.

Підготовка бакалаврів здійснюється на базі повної загальної середньої освіти з повним терміном навчання 3 роки 10 місяців. Фахівець даної спеціальності може обіймати наступні посади: 22484 – Інженер садово-паркового господарства, 2213.2 – Фахівець з квітникарства, 2213.2 – Фахівець з рекреації, 2213.2 – Фахівець з ландшафтного дизайну. Тобто, отримана спеціальність має широке застосування не тільки в сфері містобудування, а й може бути затребувана в природно-охоронній сфері, урбаністики та планування територій.

Освітньо-професійна програма включає в себе наступні блоки освітніх компонентів: блок загальної підготовки, який забезпечує отримання знань та набуття загальних компетентностей із загальних дисциплін, блок професійної підготовки – набуття знань та фахових компетентностей, блок вибіркового дисциплін – дозволяє здобувачу освіти вибрати ті освітні компоненти, які йому допомагають доповнити, або розширити професійні знання, вміння і навички.

Реалізація даної ОПП має достатнє матеріально-технічне та інформаційно-методичне забезпечення, яке сприяє підготовці висококваліфікованого фахівця. Базами комплексних практик є не тільки відповідні бази ВНЗ, а й залучаються державні установи (ботанічні сади,

агробіостанції, комунальна установа м. Полтави «Декоративні культури» та ін.), а також фермерські, приватні господарства відповідного напрямку. Все це сприятиме різнобічній, комплексній практичній підготовці відповідного фахівця з садово-паркового господарства та вміння реалізуватися його у виробничій сфері та слугуватиме його конкурентоздатності на ринку праці.

Список використаних джерел:

1. Стандарт вищої освіти України першого (бакалаврського) рівня освіти ступеня вищої освіти – бакалавр, галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство спеціальності – 206 Садово-паркове господарство від 24.04. 2019 р. № 559. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/04/25/206-Sad-park.gosp-bakalavr-VO.18.01.pdf>.
2. Освітньо-професійна програма «Садово-паркове господарство для підготовки здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 206 Садово-паркове господарство. Полтавський державний аграрний університет. URL: <https://www.pdau.edu.ua/sites/default/files/node/11018/206sadovo-parkoveopp.pdf>.

ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ ВИКОРИСТАННЯ БОТАНІЧНИХ КОЛЕКЦІЙ

Глуценко Л.А., кандидат біологічних наук,

Шевченко Т.Л., кандидат сільськогосподарських наук

Дослідна станція лікарських рослин Інституту агроєкології і природокористування НААН

Зібрання живих рослин, які утримуються *ex situ*, складаються переважно з економічно важливих видів і є цінним ресурсом для досліджень та практичного використання за для сталого розвитку різноманітних галузей господарювання[1]. Про важливість ботанічних колекцій у збереженні біорізноманіття переконливо свідчить той факт, що у колекціях лише ботанічних садів світу зберігається близько 30% нині відомих видів вищих рослин. Завдячуючи науковому супроводу не лише забезпечується збереження, відтворення рослин та формуються обмінні насінневі банки, а й накопичується унікальна інформація для успішного вирощування та сталого використання цінних та потенційно цінних у господарському відношенні видів рослин [2]. Важко переоцінити роль ботанічних колекцій і